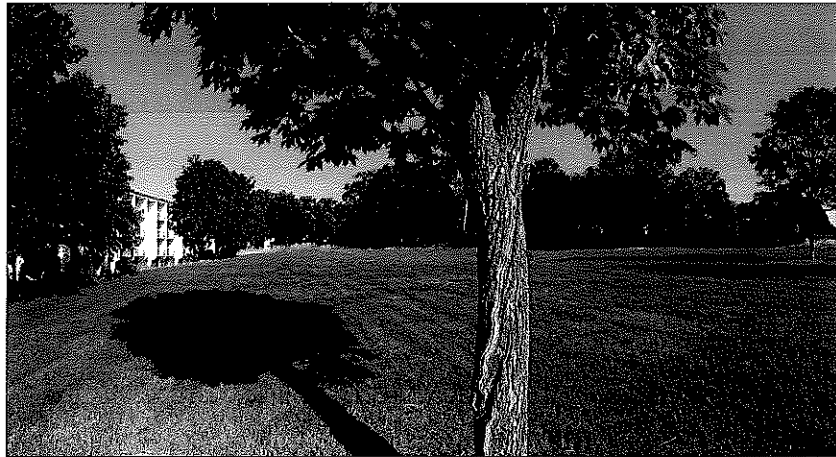

SÄRSKILD ARKEOLOGISK UTREDNING VID

KVARTERET SILVRET

i Grimsta, Stockholms stad, Spånga socken, Uppland

Särskild arkeologisk utredning

Rapporter från Arkeologikonsult 2011:2455

KENNETH SVENSSON

SÄRSKILD ARKEOLOGISK UTREDNING VID

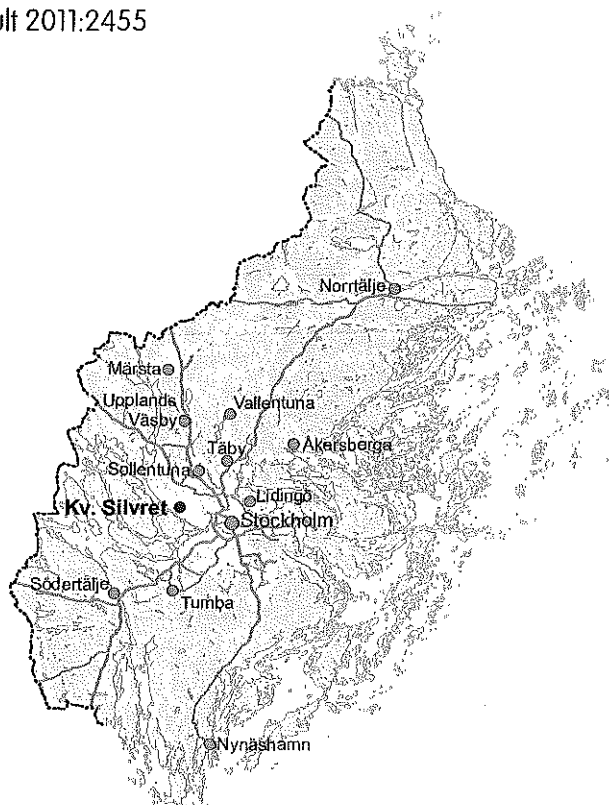
KVARTERET SILVRET

i Grimsta, Stockholms stad, Spånga socken, Uppland

KENNETH SVENSSON

Särskild arkeologisk utredning

Rapporter från Arkeologikonsult 2011:2455

ARKEOLOGIKONSULT
Optimusvägen 14 / Box 20
194 21 Upplands Väsby
Tel 08-590 840 41
Fax 08-590 721 41
www.arkeologikonsult.se

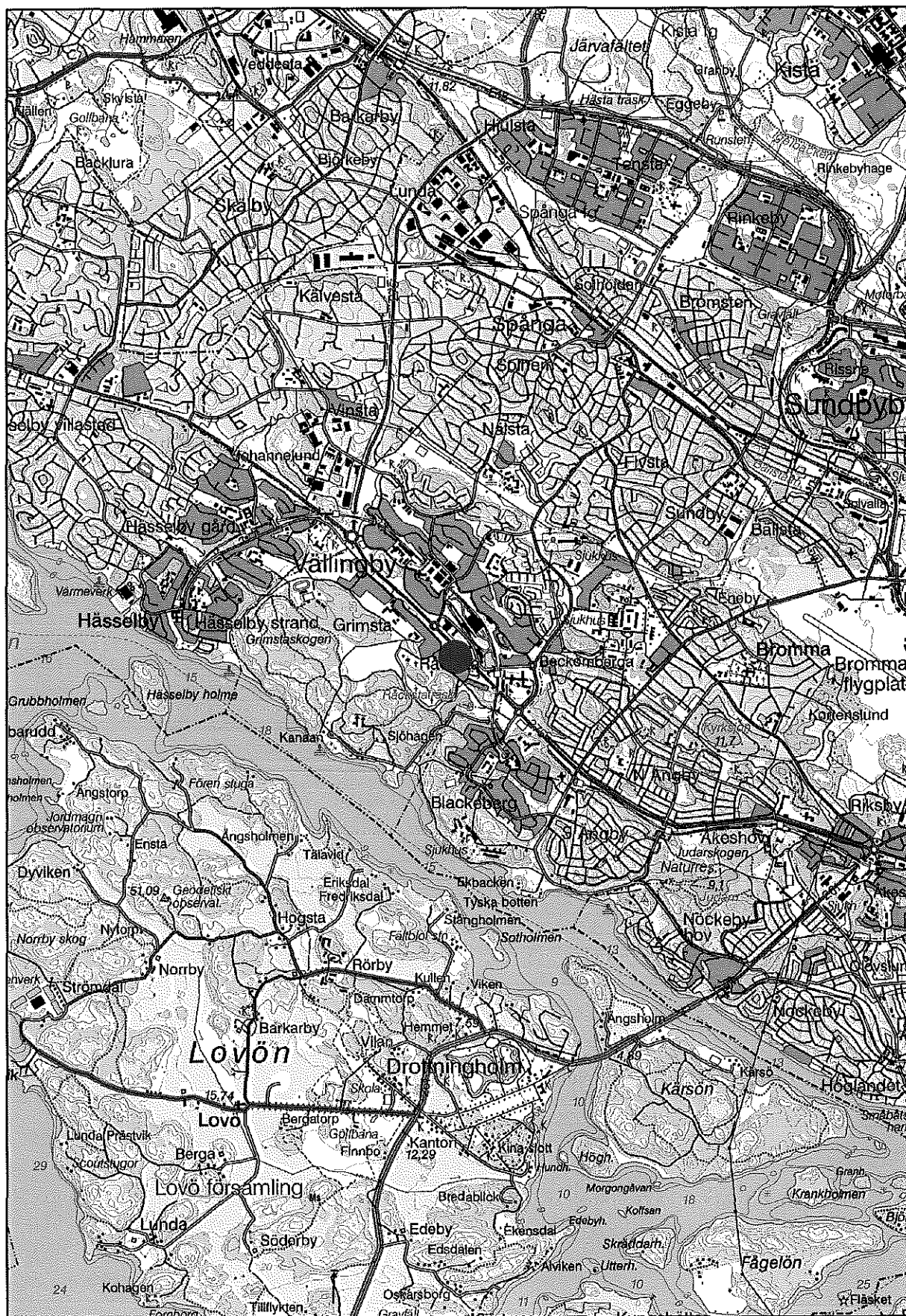
Sammanfattning

Stockholms stad, exploateringskontoret avdelning för projektutveckling planerar att uppföra 168 bostadslägenheter m.m. i ett byggnadskomplex inom parkområde norr om kvarteret Silvret i Grimsta (se fig. 1). I parkområdets västra del finns en fornlämning, RAÄ Spånga 11:1-4 som utgörs av en hög och tre rundastensättningar. Därför bedömde Länsstyrelsen det planerade området som känsligt ur fornlämningssynpunkt.

Vid den arkeologiska utredningen påträffades inga fornlämningar. Totalt grävdes 16 undersökningsschakt inom området.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Inledning	7
Antikvarisk bakgrund	7
Syfte	7
Metod	7
Resultat	10
Schakttabell	12
Referenser	13
Lantmäteriakter	13
Tekniska och administrativa uppgifter	14

Figur 1. Utredningsområdet markerat på Terrängkartan. Skala 1:50.000

0 1 000 2 000 Meter

Inledning

Stockholms stad, exploateringskontoret avdelning för projektutveckling planerar att uppföra 168 bostadslägenheter m.m. i ett byggnadskomplex inom parkområde norr om kvarteret Silvret i Grimsta (se fig. 1). I parkområdets västra del finns en fornlämning, RAÄ Spånga 11:1-4 som utgörs av en hög och tre rundastensättningar. Därför bedömde Länsstyrelsen det planerade området som känsligt ur fornlämnings synpunkt.

Antikvarisk bakgrund

Undersökningsområdet har i äldre tid delats ungefär mitt i av ägogränsen mellan gårdarna Grimsta och Räcksta. Området utgörs till stor del av ett kuperat höjddparti som utifrån de äldre lantmäteriakterna huvudsakligen utgjort hagmark och som beskrivs som steniga bergmarker. (se fig.2).

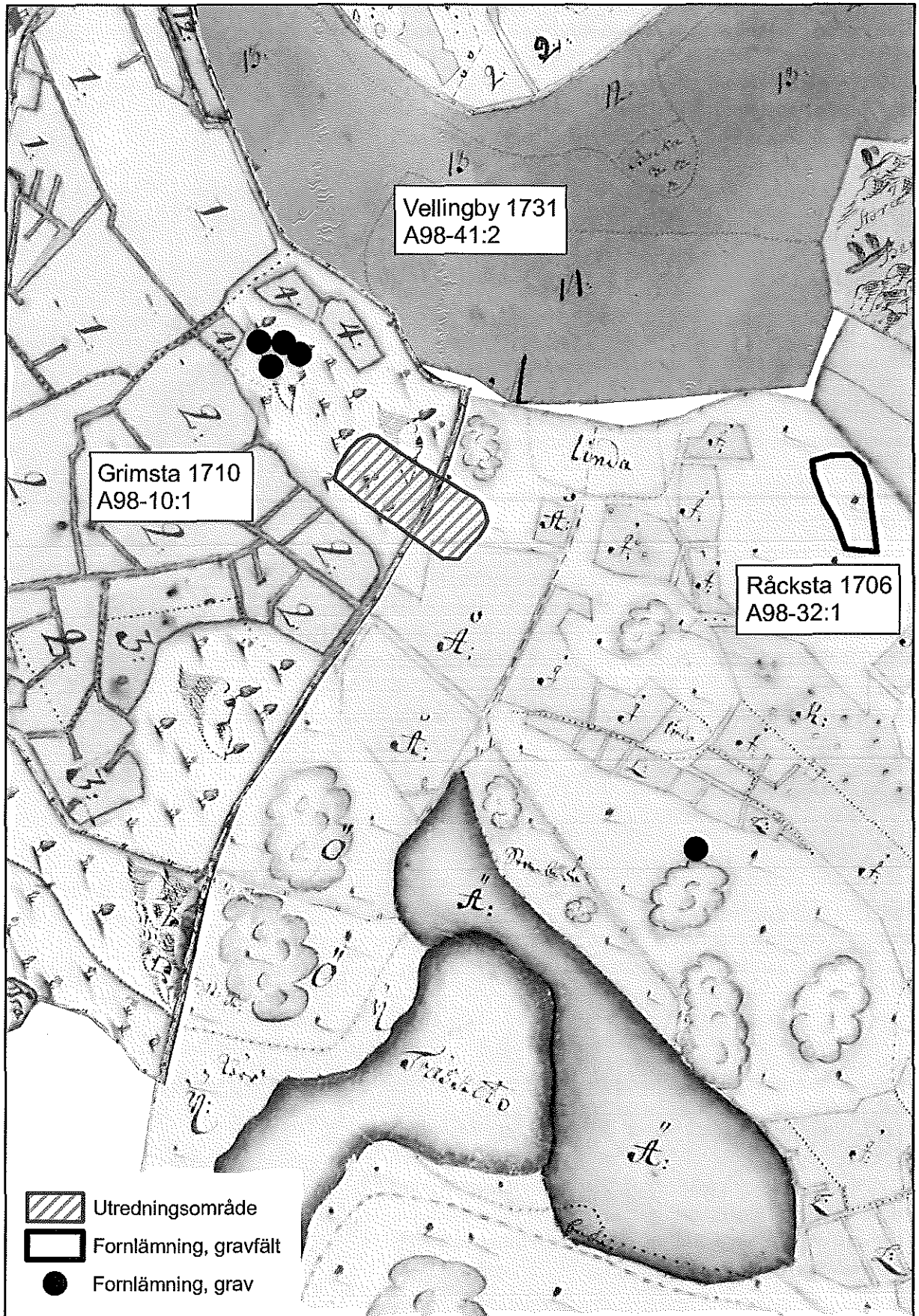
Cirka 100 meter nordväst om området ligger ett mindre gravfält, Spånga 11:1-4 vilket består av en hög och tre rundastensättningar. 250 meter österut ligger Spånga 13:1 som utgör ett gravfält med åtta delvis övertorvadestensättningar. Cirka 280 meter åt sydost ligger Spånga 297:1, denna fornlämning utgörs av en uppgift om enstensättning som emellertid aldrig återfunnits (se fig.3).

Syfte

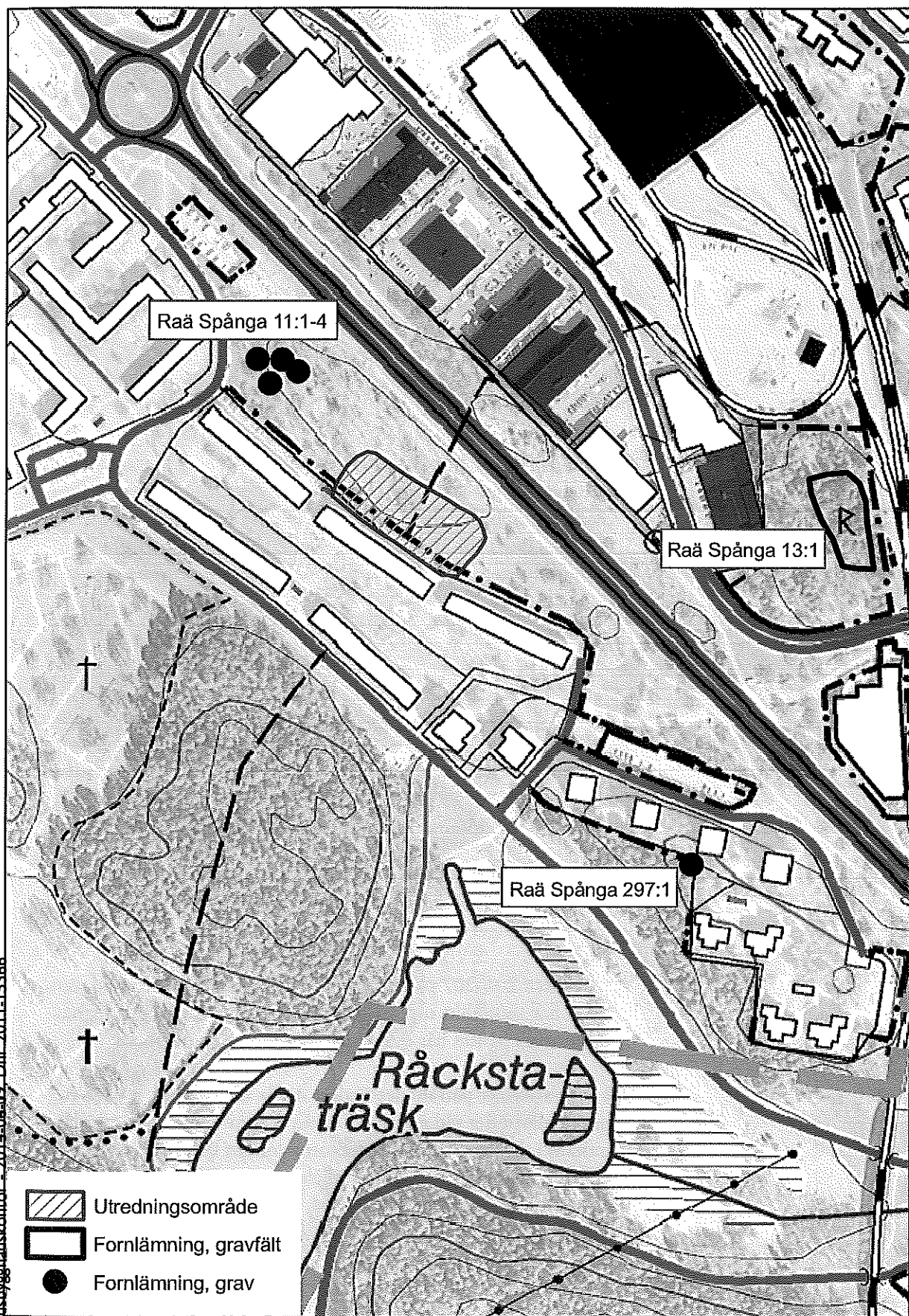
Utredningens syfte var att klargöra eventuell förekomst av fasta fornlämningar som inte tidigare var kända och som skulle kunna komma att beröras av den föreslagna exploateringen.

Metod

Inom undersökningsområdets västra del som utgjordes av ett skogsbevuxet kuperat höjddparti (se fig.4) placerades schakten dels utifrån områdets generella topografiska karaktär och dels i anslutning till vissa stenansamlingar för att kontrollera om här fanns tidigare okända fornlämningar. I undersökningsområdets östra del som utgjordes av en iordningställd gräsplan (se omslagsbilden) placerades schakten på ett sätt så att de täckte in en representativ del av ytan.

Figur 2. Översiktskarta. Här syns undersökningsområdet i relation till landskapet så som det brukades under tidigt 1700-tal. Området ligger i hagmark mellan byarna Grimsta och Råcksta. Skala 1:4 000.

Figur 3. Översiktskarta. Här syns undersökningsområdet i relation till Fastighetskartan och de intilliggande fornlämningarna. Utsnittet är detsamma som i figur 2. Skala 1:4 000.

Figur 4. Foto som visar undersökningsområdets västra del som utgörs av skogsklädd bergmark. Mellan berghällarna fanns gräsbevuxna svackor med inslag av stenblock. Foto från S.

Schakten grävdes med maskin skiktvis ner till orörd markyta, där så behövdes användes handredskap. Generellt grävdes schakter med en skopbredd (ca 1,5 m) men där så bedömdes nödvändigt vidgades dessa för att det skulle vara lättare tolka vad som framkom i schakten.

Schakten mättes in med GPS med nätverks-RTK.

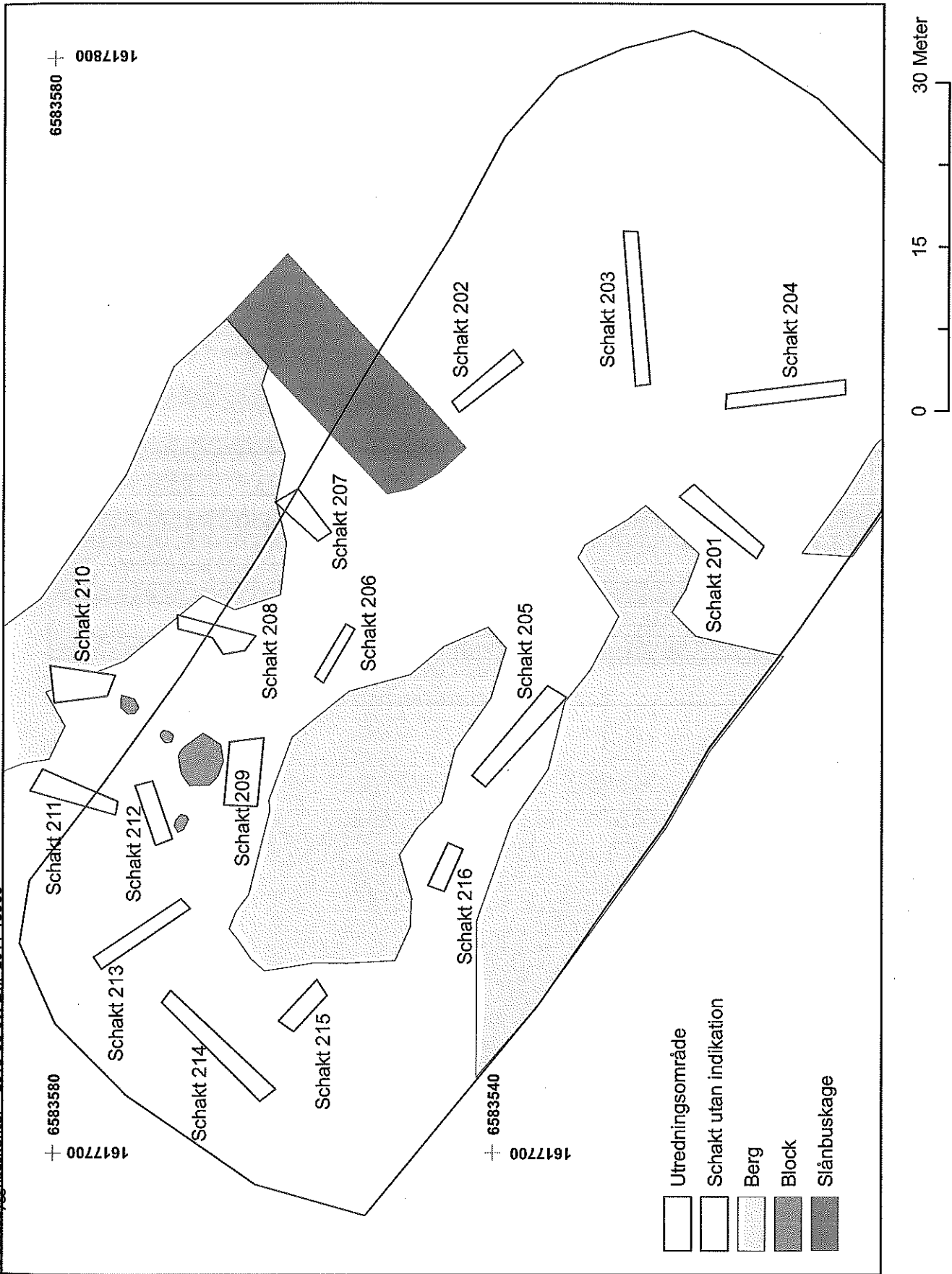
Resultat

Totalt grävdes 16 sökschakt i området, fyra av dessa placerades i den östra delen (se fig.5). Inga fornlämningar påträffades.

I schakten 201-204 syntes tydligt hur man planerat marken inom den öppna gräsytan genom utfyllnader med stenkross. Markunderlaget utgjordes huvudsakligen av morän.

I schakten 206-207 påträffades också utfyllnader av krossad sten, dessa har sannolikt utgjort underlag för någon typ av byggnad. Övan mark syntes här också spår efter betongfundament.

I övriga schakt påträffades endast mylla till ett djup av 0,1-0,2 m och därunder vidtog orörd markyta som mestadels bestod av morän, i de lägre liggande svackorna mellan berghällarna utgjordes markunderlaget istället av mjäla.

Figur 5. Schaktplan över undersökningsområdet. I gränsen mellan den skogsklädda bergmarken och gräsytan fanns ett större slånbuskage som minner om en gräns till en äldre åkermark från 1800-talet som syns på Häradskartan. Skala 1:500.

Schakttabell

Schakt nr	Längd/bredd (m)	Djup (m)	Innehåll
201	8x1,5	0,7-1,1	Under matjorden (0,1-0,2 m) fanns ett utfyllnadslager (0,6-0,9 m) som bestod av krossad sten. Därunder vidtog orörd morän.
202	8x1,5	0,55-0,65	Under matjorden (0,1-0,2 m) framkom ett utfyllnadslager (0,45 m) som utgjordes av lera blandat med krossad sten. Undergrunden bestod av orörd morän.
203	14x1,5	0,3	Överst matjord (0,1 m) och därunder framkom påförda massor (0,2 m) bestående av krossmaterial (0,2 m). Därunder vidtog orörd lera. I SV delen utgjordes undergrunden av morän.
204	11x1,5	0,5-0,85	Under matjorden (0,1-0,25 m) påträffades ett utfyllnadslager som bestod av påförd stenkrossmaterial (0,2 m) samt påförd lera (0,2-0,4 m). Undergrunden utgjordes av lerblandad mjäla utom i NV delen av schaktet där den bestod av morän.
205	12x2	0,15	Överst mylla och därunder orörd morän.
206	5x2,5	0,35	Under myllan (0,15 m) fanns ett utfyllnadslager (0,2 m) som bestod av krossad sten och därunder vidtog orörd morän.
207	4,5x2	0,3	Under myllan (0,1 m) framkom ett utfyllnadslager (0,2 m) som bestod av krossad sten. Därunder vidtog orörd morän.
208	6x1,5	0,15-0,2	Mylla och därunder orörd morän.
209	6x2	0,2	Mylla och därunder orörd morän.
210	5x4	0,15	Under myllan vidtog i större delen av schaktet berghäll i övrigt utgjordes botten av morän.
211	8x1,6	0,1-0,2	Under myllan fanns stenig morän. I övre delen av schaktet fanns flera större stenar (diameter = 0,3-0,45 m).
212	5,5x2,5	0,1-0,15	Under myllan vidtog mjäla blandat med enstaka stenar. Schaktet är beläget i en naturlig svacka mellan två stenupphöjningar.
213	10x1,5	0,2	Under myllan vidtog i NV delen av schaktet orörd morän och i den SÖ lerblandad mjäla.
214	14x2	0,15-0,2	Mylla och därunder morän.
215	4,5x2	0,1-0,15	Mylla och därunder ett tunt moränskikt (0,05 m) som täcker berghällen.
216	4x1,5	0,15-0,2	Mylla och därunder lerblandad mjäla.

Referenser

Lantmäteriakter

- LMS A98-10:1 Grimsta nr 1, Spånga sn, Stockholms län.
Ägomätning, 1710.
- LMS A98-10:2 Grimsta nr 1, Spånga sn, Stockholms län.
Ägoredovisning, 1809
- LMS A98-32:1 Räcksta nr 1-2, Spånga sn, Stockholms län.
Ägomätning, 1706.
- LMS A98-41:2 Vellingby nr 1-2, Spånga sn, Stockholms län.
Ägomätning, 1731.
- LMS A98-41:3 Vellingby nr 1-2, Spånga sn, Stockholms län.
Storskifte, 1784.
- RAK J112-75-14 Sundbyberg. Häradskartan, 1901-06.
- RAK J112-75-13 Svartsjö. Häradskartan, 1901-06.
- RAK J133-10I6d53 Ängby. Ekonomiska kartan, 1951.

LMS=Lantmäteristyrelsens arkiv

RAK= Rikets allmänna kartverks arkiv

Tekniska och administrativa uppgifter

Arkeologikonsults projektnr: 2455
Länsstyrelsens diarienummer: 431-10-12253
Uppdragsgivare: Stockholms stad, Exploateringskontoret

Typ av undersökning: Särskild arkeologisk utredning
Utförandetid: Juli 2011

Län: Stockholm
Landskap: Uppland
Kommun: Stockholm
Socken: Spånga
Fastighetsbeteckning: kvarteret Silvret
RAÄ nr: invid Spånga 11:1-4

Koordinatsystem: RT 90 2,5 gon V
Höjdsystem: RH 00

Projektledare: Kenneth Svensson

Fynd: Inga fynd tillvaratogs